

Meri Matušan

RAD S UČENIKOM S CEREBRALNOM PARALIZOM (primjer iz prakse)

1. UVOD

Specifičnost našeg odgojno-obrazovnog područja jest to što svaki učenik koji ima i najmanje zdravstvene poteškoće zahtijeva poseban pristup. To se naročito odnosi na učenike s kroničnim bolestima i stanjima, a gotovo da nema nastavnika koji se u svojoj praksi ne susretne upravo s takvim izazovima. Ponuditi takvom učeniku svrsishodan program koji će polučiti uspjeh može biti kruna našeg profesionalnog rada.

2. OSEBNI PROGRAM ZA UČENIKA MLADENA BOŠNJAKA

Mladen Bošnjak trenutno je učenik trećeg razreda i ovo je treća godina mog rada s njim. Mladen boluje od cerebralne paralize i kreće se u kolicima. Prvu gimnaziju u Zagrebu upisao je 2011. godine. Škola ima rampu i lift, dakle potrebne uvjete da se učenik može kretati po školi bez barijera. Također ima asistenta u nastavi.

Na samom početku prvog razreda učeniku sam predložila rad po posebnom programu te na razgovor pozvala njegovu majku koja mi je detaljno objasnila njegovo stanje, tijek bolesti od rođenja te se složila s mojim planovima vezanim uz poseban program za Mladena.

Na prvim sam satovima kroz nekoliko testova dobila uvid u njegovo inicijalno stanje. Moj prvi cilj bio je vezan uz održavanje Mladenovih funkcija, jačanje aktivne muskulature te povećanje amplituda nekih pokreta.

Za realizaciju posebnog programa osigurala sam izdvojeni prostor i rekvizite (bučice, prostirku, step klupicu, čunjeve, elastičnu gumu, loptu). Pripremu vježbališta obavlja Mladenov asistent. On također premješta Mladena iz kolica na spravu i/ili na prostor za vježbanje i obrnuto (slike 1 i 2) (Vidranski, 2007). Posebno treba naglasiti kako bi bez asistenta bilo puno teže realizirati program. Naime, Mladen svoj program izvodi u redovnoj nastavi, s ostatkom razreda te nisam u mogućnosti posvetiti dovoljno vremena učeniku.

Slika 1.

Slika 2.

Program je razrađen tako da ga učenik (uz asistenta) može izvoditi samostalno, uz moje povremene upute i korekcije. U prvoj godini program se sastojao od vožnje kolica oko čunjeva, vježbi istezanja, kruženja rukama, podizanja trupa do sjeda, podizanja bučica u odručenju u sjedu i ležanju na trbuhu, stražnjeg potiska u sjedu na step klupici te ubacivanja lopte u koš na nižoj visini (slike 3, 4, 5 i 7) (Karaiković, 1986., Anderson, 1997).

Slika 3.

Slika 4.

Slika 5.

Slika 6.

Slika 7.

Povratnu informaciju o stanju učenika dobivam kroz tranzitivna provjeravanja. Kriteriji ocjenjivanja razrađeni su tako da učenik sam (s asistentom) u svakom trenutku može izvesti samoprovjeru i dobiti uvid u rezultate.

Pri kraju nastavne godine Mladen je pokazao izvanredne pomake s obzirom na inicijalno stanje. Treba spomenuti i da je odličan učenik, da sudjeluje na natjecanjima iz povijesti i latinskoga jezika što sve pokazuje njegove visoke motive na svim područjima.

Na temelju odličnih rezultata programa u drugom razredu nametnuo se novi cilj – osposobiti učenika za hodanje uz primjereno pomagalo. Program sam usmjerila na jačanje mišićne snage ruku i ramenog pojasa. Majka je u školu dopremila paralelni razboj te je učenik počeo vježbati tehniku hodanja (slike 8 i 9). U početku su to bili mali pomaci, s puno straha, uz veliku pomoć asistenta, ali sa svakim satom bio je vidljiv napredak. Paralelne ručice omogućile su da u program uvedemo i zgibove (slika 6).

Slika 8.

Slika 9.

U istoj smo godini na Županijskom stručnom vijeću prikazali program koji Mladen izvodi i prezentirali njegove rezultate što je vidno djelovalo na njegove motive. Nakon toga je nastavio raditi još upornije.

U trećem razredu nabavili smo hodalicu s kotačima i u prosincu je Mladen prvi puta samostalno prešao dionicu od 8 metara (slike 10 i 11).

U ožujku 2014. godine Mladen je prvi put samostalno izašao iz dvorane u hodnik škole. (slika 12)

Slika 10.

Slika 11.

Slika 12.

Već godinama organiziramo božićnu humanitarnu priredbu na kojoj prikupljamo sredstva za socijalno ugrožene učenike škole. Ove godine ta smo sredstva usmjerili na kupnju efikasnog pomagala za Mladena – onog koje će mu omogućiti samostalno kretanje i ostvarivanje konačnog cilja – da na maturu dođe samostalno, tramvajem.

Vrijeme će pokazati hoće li se cilj i ostvariti, ali, poznavajući Mladena, uspjeh se nazire.

3. ZAKLJUČAK

U nastavi tjelesne i zdravstvene kulture rad s učenicima s posebnim potrebama zahtijeva dodatna znanja i angažman. To podrazumijeva suradnju s roditeljima, razrednikom, stručno-razvojnou službom i ostalim kolegama, znanja iz kineziterapije te poseban psihološki pristup. Iz postojećih materijalnih uvjeta treba izvući maksimum i ponuditi učenicima program koji će imati smisla, davati rezultate i kao takav biti motivirajući. Ukoliko uspijemo „pomiriti“ sve navedeno, možemo utjecati na kvalitetu života naših učenika s posebnim potrebama. Izdvojila bih ključno u cijeloj priči – motiviranost učenika. Moj učenik Mladen, cerebralac, ujedinjuje sve to. Kroz neko će vrijeme upisati fakultet. Treba biti što samostalniji u izazovima koji su pred njim. Upravo tome je sve podređeno u radu s njim u Prvoj gimnaziji u Zagrebu.

4. LITERATURA

1. Vidranski, T., Plazibat, K. Zbornik radova 16. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske, Poreč, 2007. „*Analiza materijalnih, prostornih i metodoloških aspekata kineziterapijskog programa osoba oboljelih od cerebralne paralize*“ (str. 366.-372.), Hrvatski kineziološki savez.
2. Karaiković, M., Karaiković, E., *Kineziterapija*, Svjetlost, Sarajevo, 1986.
3. Anderson, B., Burke, E., Pearl, B., *Fitness za sve*, Gopal, Zagreb, 1997.